

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال اول ۹۵-۹۶

پایه چهارم ورودی بهمن

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	محل: ۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد امتحان:	۲۹۵۱/۲۵
تاریخ:	۱۳۹۵/۱۰/۲۹
عنوان:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول «الحلقة الثانية - ابروئی»
محدوده:	از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه (ص ۲۲۰-۱۵۱)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه علی: ..... شهرتان: ..... استان: .....

۱- بنابر مبنای شهید صدر (ره)، یقین به شجاعت حضرت علی علیه السلام به دلیل روایات فراوانی که بیان می کنند حضرت جنگ های فراوانی شرکت نموده است، از کدام قسم تواتر است؟ ص ۱۵۹

۰/۵

- الف. معنوی ☒
- ب. حدسی ☐
- ج. اجمالی ☐
- د. لفظی ☐

۲- قائلین به «عدم حجیت خبر واحد» به کدام آیه شریفه تمسک کرده اند؟ ص ۱۷۲

۰/۵

- الف. «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ...» ☐
- ب. «وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ» ☐
- ج. «فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» ☐
- د. «وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ» ☒

۳- «قید» در کدام گزینه هم قید واجب است و هم قید وجوب؟ ص ۱۹۳

۰/۵

- الف. قید طهارت از خبث نسبت به صلوة ☐
- ب. قید طهارت از حدث نسبت به صلوة ☐
- ج. قید ماه رمضان نسبت به صوم ☒
- د. قید استطاعت نسبت به حج ☐

۴- در کدام مرحله از حکم، اخذ قید «علم به جعل» امکان دارد؟ ص ۱۹۹

۰/۵

- الف. مصلحت ☐
- ب. مجعول ☒
- ج. اراده ☐
- د. جعل ☐

۵- امر مولا به چه نحو باشد حکم به نحو «تخیر عقلی» است؟ ص ۲۰۵

۰/۵

- الف. اطلاق افرادی ☐
- ب. عموم مجموعی ☐
- ج. اطلاق شمولی ☐
- د. اطلاق بدلی ☒

۶- چرا برخی قائل شده اند که تعدد عنوان کفایت جواز اجتماع امر و نهی می کند؟ ص ۲۰۸

۰/۵

- الف. ان الاحکام تتعلق بالعناوين ☒
- ب. ان الاحکام متعلقة بالافراد ☐
- ج. ان الاحکام تابع للمصالح ☐
- د. ان العناوين مرآة للخارج ☐

۷- ممکن است به دلالت فعل و ترک معصوم علیه السلام اعتراض شود: «إن نفس النبوة أو الإمامة يحتمل ثبوت المدخلة لهما، فلا يمكن

۲

استفادة شيء منهما»، اشکال و جواب آن را تبیین نمایید. ص ۱۵۲ - ۲ نمره

جواب: فعل از آن جهت که لفظ نیست اطلاق ندارد، لذا در مواردی که احتمال می دهیم شرایطی در حکم دخیل باشد نمی توانیم به آن تمسک کنیم؛ لذا تمسک به دلالت فعل و ترک آن از معصوم علیه السلام وقتی صحیح است که در تمام شرایطی که احتمال دخالت حکم را می دهیم وحدت وجود داشته باشد، یکی از این اموری که احتمال دخالتش را می دهیم نفس نبوت و امامت است، یعنی شاید حکم فقط برای پیامبر و امام ثابت باشد و ربطی به بقیه مکلفین نداشته باشد. جواب شهید: احتمال دخالت نفس نبوت و امامت را با ادله ای که می گویند پیامبر و ائمه علیهم السلام اسوه برای دیگران هستند دفع می کنیم مانند آیه شریفه «لقد كان لكم في رسول الله اسوة حسنة» (الحزاب: ۲۱).

۸- چهار عامل موثر در حساب احتمالات برای حجیت اجماع را نوشته، تأثیر هر کدام بر حساب احتمالات چگونه است؟ ص ۱۶۱ - ۲ نمره

جواب:

۱. نوع علما از حیث علمیت و نزدیک بودن به عصر معصوم علیه السلام (هر چه از حیث علمی قوی تر باشند و به عصر معصوم نزدیکتر احتمال موافقت واقع قوی تر است)
۲. نوع مسأله از حیث اینکه احتمال صدور نص دارد یا از مسائل متفرعه و استنباطی است (که در صورت احتمال صدور نص، احتمال موافقت قوی تر است).
۳. مسأله مبتلا به باشد (هر چه ابتلاء بیشتر باشد احتمال موافقت با واقع بیشتر است). ۴. میزان ارتباط فتاوی مجعین به مدارک موهونه (هر چه احتمال ارتباط بیشتر باشد احتمال موافقت کمتر است).

۹- دلالت آیه شریفه نبأ بر حجیت خبر واحد اشکال شده است که شرط محقق موضوع است، اشکال و جواب صاحب کفایه (ه) از آن را تقریب نمایید. ص ۱۶۷ - ۲ نمره

جواب: اشکال: در آیه شریفه نبأ، شرط «مجیء الفاسق بالنبا» است و موضوع خود «نبأ»، لذا شرط محقق موضوع است و با انتفاء شرط موضوع هم منتفی می شود، بنابر این وقتی خبری وجود ندارد مفهوم گیری معنا ندارد.

جواب صاحب کفایه: اشکال وقتی وارد است که موضوع را نبأ و شرط را مجیء الفاسق بالنبا بگیریم و لکن چنانچه بگوییم موضوع «الجائی بالنبا» است و شرط «فسق»، شرط محقق موضوع نخواهد شد، جمله شرطیه در آیه می شود. اگر آورنده خبر فاسق باشد تبیین کنید، و مفهومش می شود اگر آورنده خبر فاسق نباشد تبیین واجب نیست.

۱۰- چهار احتمال در مدلول روایت «من سمع شیئا من الثواب علی شیء فصنعه کان له و إن لم یکن علی ما بلغه» را بنویسید. ص ۱۷۴ - ۲ نمره

جواب: ۱. در مقام جعل حجیت برای مطلق بلوغ ۲. در مقام انشاء و استحباب واقعی نفسی بر طبق مفاد خبر باشد. ۳. ارشاد به حکم عقل به حسن بودن احتیاط ۴. وعده ای مولوی برای مصلحتی در خود وعد (حتی اگر این مصلحت ترغیب به احتیاطی عقلی باشد).

۱۱- مضمون سه طائفه از روایاتی که برای «عدم حجیت ظاهر قرآن» به آن استدلال شده را نوشته، استدلال به یک طائفه را نقد کنید. ص ۱۸۱ تا ۱۸۳ - ۲ نمره

جواب: ۱. روایاتی که بیان می کند [قرآن مبهم است و] جز کسی که مخاطب قرآن است قرآن را نمی شناسد و کسی جز معصوم علیه السلام به معرفت آن راه پیدا نمی کند. نقد: الف. ضعیف است بلکه می توان اطمینان به کذب آن پیدا کرد. ب. معارض آیاتی هم چون «تبیاناً لکل شیء» است و در مقام تعارض با قرآن، روایت ساقط می شود. ۲. روایاتی که دلالت می کند بر عدم جواز استقلال در فهم قرآن بدون اهل بیت علیهم السلام نقد: این روایات بر عدم حجیت ظاهر قرآن به نحو مطلق دلالت نمی کند، بلکه عدم حجیت قبل فحوص در احادیث را اثبات می کند که امری مقبول است. ۳. روایاتی که دلالت می کند بر عدم جواز تفسیر به رای. نقد: الف. رای مصطلح در آن زمان اعمال حدس و استحسان بوده است نه رای مبتنی بر اعمال قواعد عرفی. ب. اطلاق روایات صلاحیت رد از سیره بر عمل ظواهر ندارد [یک نقد بر استدلال بر یکی از روایات کفایت می کند].

۱۲- مراد از شرط متأخر را در ضمن یک مثال تبیین نمایید و دلیل قائلین به استحاله شرط متأخر را بنویسید. ص ۱۹۶ - ۲ نمره

جواب: به شرطی که از جهت زمانی متأخر از وجوب یا واجب باشد شرط متأخر گفته می شود، مثل غسل استحاضه شب یکشنبه که شرط صحت روزه روز شنبه است، یعنی مشروط که روزه است، متوقف است بر غسلی که قرار است شب آورده شود.

وجه استحاله: شرط نسبت به مشروط مانند علت به معلول است، چطور علت نمی تواند متأخر از معلول باشد شرط هم نمی تواند متأخر از مشروط باشد.

۱۳- مراد از «ترتّب» را به همراه مثال تبیین کنید. ص ۲۰۲ - ۱ نمره

جواب: امر به ضدین به این صورت که هر امری مقید به عدم اشتغال به امتثال ضد دیگر باشد (اگر هر دو در اهمیت یکسان باشند) یا امر ضد مهم مقید به عدم اشتغال به ضد اهم باشد را ترتّب می گویند. مثلاً امر به ازاله نجاست و امر به نماز در صورتی که نتوان بین آن ها جمع کرد.

۱۴- دلیل کسانی که می گویند ثبوت وجوب غیری ثمره ندارد را بیان نمایید و ثمره ای که شهید برای آن بیان می کند را به همراه مثال بنویسید. ص ۲۱۱ - ۲ نمره

جواب: زیرا وجوب غیری نه محرکیتی مستقل دارد و نه عقاب و ثواب مستقل، بلکه محرکیت و استحقاق عقاب و ثواب مترتب بر وجوب نفسی ذی المقدمه است، دیگر ثمره ای نیست که بخواهد بر آن مترتب شود.

ثمره شهید: ثمره در موردی ظاهر می شود که واجبی متوقف بر مقدمه ای حرام باشد که اهمیتش کمتر از واجب است، مانند اینکه نجات جان مسلمانی متوقف بر إتلاف زرع غیر باشد، اگر مکلف مرتکب إتلاف شد ولی مسلمان را نجات نداد بنابر وجوب مطلق مقدمه ولو غیر موصله، إتلاف زرع مصداقی از واجب است و حرام نبوده است، اما بنابر عدم وجوب مقدمه مطلقاً یا وجوب مقدمه موصله فقط، إتلاف زرع مصداقی از واجب نیست و متصف به حرمت است.

۱۵- آیا «نسخ حقیقی» در احکام الهی امکان دارد؟ به تفصیل توضیح دهید. ص ۲۱۹ - ۲ نمره

جواب: نسخ به معنای حقیقی آن در حق تعالی محال است زیرا لازمه آن جهل است پس حکم الهی از حیث مصلحت و اراده از ابتدا دارای مدت و امد است، بله نسخ حقیقی در مرحله جعل متصور است به این شکل که مولی از ابتدای جعل حکم می داند ملاک حکمش محدود به زمان مشخصی است ولی آن را برای طبیعی مکلف جعل می کند بدون اینکه آن را به زمان مشخصی مقید کند و دلیل امکان آن این است که اطلاق جعل ناشی از عدم علم نیست بلکه ممکن است برای مصلحت دیگری باشد.